СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 147. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 1-го серпня 1944. No. 147. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, August 1, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЕРЕДВИБОРЧА АКЦІЯ ПАРТІЙ УЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ

НЮ ЙОРК. — Із звідомлень пресових агенцій слідно, що найновіші потягнення політичних партій вказують на плянову передвиборчу агітацію. І так на демократичній конвенції стейту Айова, що відбулася в місті Де Мойнс, виголосив промову віцепрезидент Генрі Волес, а в ній заявив, що Демократична Партія може віднести перемогу при осінних виборах, коли між фармерами й робітниками прийде до тісної співпраці, на підставі ліберальної конструктивної платформи. Конечним є теж осягнути порозуміння між населенням Заходу й Півдня на підставі демократичної програми. Волес взивав вибрати поновно президента Рузвелта, хоч би для добра вояків, що боряться тепер на далеких фронтах.

Републиканці скликають на середу 2. серпня конференцію републиканських стейтових губернаторів в Ст. Луїс, а на цю конференцію вибрався вже републиканський кандидат на президента Тамес Дюї. Він відбуде 6-денну агітаційну подорож, вчасі якої відбуде конференції з представниками бизнесу, робітничих організацій та визначними політичними діячами.

Соціялістичний кандидат на президента, Норман Тамес виголосив промову в Оберлін, в стейті Огайо, а в ній заявив, що будучий мир повинен бути оснований на розумі й справедливости. Він стоїть за те, щоб розброїти переможену Німеччину й Японію, але не ділити їх територій на частини. Він критикував поведінку аліянтських провідників, що не дали ні крихитки надії німецькому народови на кращу будучність і тим не вкоротили війни.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПРОДАЄ МЕШКАЛЬНІ ДОМИ.

ВАШИНГТОН. — Ди Нешенел Гавзинг Ейдженсі приготовила пляни розпродажу різних розбудованих проєктів вартости найменше одного біліона долярів. Продаж розпочинається вже незабаром і буде тривати до кінця війни. У першу чергу підуть на продаж доми, побудовані для робітників, занятих при обороні в Нюпорт Нюз. Є це вигідні доми, з усім модерним улаштуванням, вартости від $4,000 до $10,-000 поодиноко. Уряд плянує перепродати доми разом якійсь агенції, а коли не зголоситься ніхто відповідний, тоді будуть продавати кожний дім окремо.

ДІВЧАТА МОЖУТЬ ПІТИ НА СЛУЖБУ ЗАМОРЕМ.

ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки Форестал виголосив промову з нагоди святкування другої річниці оснування жіночих відділів при маринарці під назвою „Вейвс" і заповів, що ці доповнюючі службові формації можуть бути вислані до служби заморем. Вони мають нагоду служити там у прибережних установах. „Ворог ще не зломаний, але він уже гнеться" — сказав Форестал. — Парада відбулася на площі перед памятником Вашингтона, а в ній взяли участь 10,000 жінок — „Вейвс". Усіх дівчат при цій організації служить тепер 72,000. Вони покищо помагають виробляти пляни департаменту маринарки для боротьби, деякі служать при повітряній флоті в різнородним характері, а багато є таки гарматчиками при проти-летунських скорострілах.

ПЯТЬ-ЦЕНТОВА КАВА В РЕСТОРАНАХ.

ВАШИНГТОН. — Від понеділка 31. липня мусять усі ресторани знизити ціну горнятка кави на 5 центів, як це було в Америці від давних часів. Линше ті ресторани, що завели вже давніше вищу ціну, тобто перед жовтнем 1942. р., можуть цю ціну дальше втримати. Цей розпорядок подало до відома Бюро Адміністрації Цін з нагоди нової спроби втримати ціну споживчих артикулів на такім рівні, який був до війни.

ВІДПРАВЛЯЮТЬ ЦИВІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ З АРМІЇ

ВАШИНГТОН. — Сивил Сервис Комишен повідомила президента, що команда армії відправила з робіт, підчинених армії, 168,649 робітників від місяця червня, а тим заощадила $107,000,000 на платнях. Оба воєнні секретаріяти давали занятя 65 відсоткам усіх цивільних робітників, що їх наймав федеральний уряд. По відправі тільки робітників, впало число занятих при армії цивільних робітників на 16%.

ЗНОСЯТЬ ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ ПРОДУКЦІЇ ЦИВІЛЬНИХ ПОТРЕБ.

ВАШИНГТОН. — Від 15. серпня 71 ділянок різних виборів для потреб цивільного населення будуть звільнені від обмежень внаслідок розпорядку Ради Воєнної Продукції. Одначе поодинокі підприємства мають внести відповідне прохання до ради, щоб бюро могло втримати повні списки продуцентів.

Курси для жіночих ВАКС для потреб АМҐУ

ВАШИНГТОН. — Школа Армії для Воєнного Уряду, що існує в Шарлотсвил у Вирджінії улаштовує перший раз курси для жіночих відділів — „Вакс", щоб приспособити їх до праці в адміністрації занятих територій, де функціонує Воєнний Уряд Аліянтів під скороченою назвою „Амг". Дальші кляси для вишколення цих воєнних сил відбудуться в вересню, жовтню, в січню й лютім. Після 6-тижневого вишколу в Шарлотсвил підуть кандидатки ще на 6—9 місяців університетських студій. Команда армії не виявила, які становища будуть займати дівчата після покінчення курсів, але тому, що вони дістануть такусаму науку, яку побирали досі мужчини, котрі займають позиції при адміністрації занятих територій, треба надіятися, що дівчата дістануть такі самі становища, як мужчини.

ДОМАГАЄТЬСЯ ПОЗИТИВНОЇ АКЦІЇ ДЛЯ МИРУ

ГАМИЛТОН (Ню Йорк). — З нагоди конференції релігійних груп предложив іменем Краєвої Католицької Конференції Добродійности о. Едвард А. Конвей „взірець миру" із 7 точок. Цей взірець миру склали спільно провідники католиків, протестантів та жидів. Він сказав, що коли прийде час на перегляд історичних подій теперішньої доби, не можна буде обвинувачувати релігійних провідників в занедбанню обовязку.

Проф. Едвард С. Линдеман із Нюйорської Школи Суспільної Праці виголосив промову на конференції громадян, а в ній заявив, що самі „мирові пляни, світові мрії й міжнародне право не можуть забезпечити миру, але до цього треба акції. Він предложив програму акції із 6 точок для Америки, кажучи, що без сповнення тих точок мир буде неможливий. Він домагається між ін., щоб Америка, Англія й Росія втримала тимчасом мир, поки не буде створена світова федерація. „Коли американці не будуть приготовані працювати для миру в позитивний спосіб, всі надії на мир є даремними мріями" — говорив референт.

ЮНРРА МАЄ НА ЦІЛИ ШВИДКУ ПОМІЧ В ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ

НЮ ЙОРК. — Предсідник Адміністрації Ріліфу й Регабілітації Обєднаних Держав (ЮНРРА) Герберт Лімен виголосив по радіо промову, в якій зазначив, що ЮНРРА вже є діяльна на територіях освободжених із німецької окупації, бо армія Злучених Держав і інших Аліянтів везе із собою припаси для населення.

Чи не спізнився, пише совєтська аґенція про поїздку Міколайчика до Москви

МОСКВА. — Совєтська повідомляюча агенція Тасс повитала Станіслава Міколайчика, премієра польського уряду в Лондоні, що то виїхав до Москви на переговори з Сталіном, в такий спосіб, що передала такі голоси англійської преси, в яких пишеться, що мабуть та поїздка припізнена. Ось так мав написати дипльоматичний обсерватор лондонського часопису Таймс. Тасс подає далі, що многі американські та англійські газети написали, що польський іміграційний уряд у Лондоні задовго вагався і уникав „прямих, щирих та приятельських зносин з Совєтським Союзом". А далі, що польський нарід дійшов до обєднання і створення проти-гітлерівської армії „поза лондонським іміграційним урядом і проти його діянь".

ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКІ СОЦІЯЛЬНІ ПЕРЕМІНИ В ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН. — В тому часі, як С. Міколайчик, польський премієр, полетів до Москви, щоб ратувати становище польського уряду в Лондоні, Ян Кваніьскі, заступник премієра, проголосив, що в будучій польській державі головний промисл буде удержавлений, та що в Польщі буде переведена аграрна реформа, а нова польська конституція буде „виявом духа правдивої демократії".

ТУРЕЧЧИНА ЗІРВЕ НА ДНЯХ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ З НІМЕЧЧИНОЮ

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Кожного дня можна надіятись офіційного проголошення турецького уряду в справі зірвання дипльоматичних зносин з Німеччиною. Отсей формальний перехід Туреччини на сторону Аліянтів матиме для Аліянтів наразі значіння з стратегічного боку в тому напрямі, що тепер американські та британські летуни зможуть покористовуватись турецькими летунськими полями і звідтам лекше нищити німців, що розсілись на Егейських островах. Теж не думають, що Німеччина нападе на Туреччину, бо занята по вуха деінде. Але якби хотіла її нищити, то завдалаб її велику шкоду бомбардованням, бо до такої оборони Туреччина не підготована.

АРХІЄПИСКОП СПЕЛМАН ЗНОВ ВІДВІДУЄ ПАПУ

ВАТИКАН МІСТО. — Відколи нюйорський архієпископ Френсиз Дж. Спелман прибув до Італії, то вже три рази був на авдієнції у папи Пія XII. Офіційно стверджується, що ці авдієнції не мають нічого спільного з дипльоматією і політикою, а зокрема з мировими справами, та проте дипльоматичні обсерватори вперто твердять, що тут іде теж і про дуже важні „міжнародні справи".

ПРЕЗИДЕНТСЬКА КАМПАНІЯ УЖЕ В РУСІ! — Републиканські кандидати на президента Злучених Держав і веце-президента, себто губернатор Тома Е. Дюї і губернатор Джан В. Брикер, вже обговорили свою виборчу кампанію. На образку бачимо їх по конференції в справі кампанії. Є вони тут з своїми дружинами. Зліва на право: Джан В. Брикер, миссис Брикер, миссис Дюї, Т. Е. Дюї. Знимка зňята в Олбані.

БРИТІЙЦІ Й АМЕРИКАНЦІ РОЗПОЧАЛИ НОВУ ОФЕНЗИВУ В НОРМАНДІЇ

НАЧАЛЬНА КОМАНДА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Нормандія стала сценою нових і дуже завзятих боїв, що зачались проломом німецької оборонної лінії збоку британських ветеранів, що посунулись з Комонт вперед на яких чотири і пів милі. Успіх цей знатний тим, що це посунення відбулось на гористім терені, чи не найтяжчім для того роду воєнних операцій в цілій Нормандії. Пролом дістав добре попертя збоку американської армії з заходу, що пішла в тому часу до наступу, коли британські ветерани зачали пролом німецьких ліній. Нові аліянтські усіхи були попереджені довгим бомбардованням ворожих позицій Британською Королівською Повітряною Силою. За ними рушили аліянтські повзи, а потім піхота. Американці теж поступили вперед занявши Бреґаль та інші сусідні місцевости.

Отсей наступ, як подає аліянтське звідомлення, був для німців несподіванкою. Він розторощив вісім ворожих дивізій і нагнав стільки німецьких полонених, що не було змоги їх розмістити.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА ВСТУПИЛИ НА НІМЕЦЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

ЛОНДОН. — Коли визнати, що Сувалки, до 1939 року приналежні до Польщі, а в тому році загарбані Гітлером для Німеччини, є німецькою територією, то вже можна твердити, що совєтські війська вже ввійшли в глибину Сувалок, себто, що є вже на німецькій землі, в Східних Прусах. Совєтський комунікат згадує за здобуття Гіби, а це означає, що совєтські війська ввійшли вже в самій Німеччині на шість і пів милі вглиб краю. Асошіейтед Прес, що передає отсе звідомлення, додає цікаву заввагу, бо згадує, що командантом совєтських військ на цьому фронті є ген. Іван Черняховський, років 37, себто чи не наймолодший з совєтських генералів, а крім цього ще й жид з походження. Разом з тим наступом на Сувалки совєтські звідомлення подають ще про наступ в Латвії, що має за завдання замкнути німецьким війська відворот.

ДУЖЕ ЗАВЗЯТІ БОЇ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Юнайтед Прес подає про розпучливі намагання пять німецьких дивізій стримати протинаступами Британську Восьму Армію від здобуття міста Фльоренції. Та ті намагання, хоч які вони розпучливі, сильні та завзяті, не можуть направити тих втрат, що їх завдав їм британський пролом з пятниці, в якому взяли участь теж військові частини з Індії, Нової Зеляндії і Полудневої Африки. Німцям вдалося хвилево відбити Сан Мікеле, але таки зараз новозеляндські частини наново заняли місто, що уявляє собою цілковиту руїну, бо розгромлене гарматніми обстрілами. Сан Мікеле знаходиться пять миль від Фльоренції й було так сказатиб останньою точкою німецького опору, що мав задержати Фльоренцію.

ҐВАМ ПІД АМЕРИКАНСЬКИМ ПРАПОРОМ.

ҐВАМ. — Адмірал Честер В. Німіц зарядив дня 27. липня піднесення американського прапора над островом Ґвам на знак, що по двох роках з половиною японської окупації отся територія знов є під американською владою. Була це скромна але поважна церемонія, що була короткою перервою в боротьбі за опанування острова. Тій церемонії приглядались, між іншим, і многі вояки з пообвязуваними головами, себто ті, що зістали ранені в боротьбі з японським наїздником.

БОМБАРДУВАЛИ НАФТОВІ ПОЛЯ В МАДЯРЩИНІ.

ЛОНДОН. — Американські Ліберейторс налетіли з італійської бази нафтові поля в полудневій Мадярщині та їх бомбардували і понищили, а з поворотом нищили ще й фабрики літаків, що знаходять ся біля Будапешту.

ПОХВАЛИВ НІҐРІВ ЗА ВІДВАГУ.

НАЧАЛЬНА КОМАНДА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Ген. Двайт Айзенговер відзначив у своїм черговім приказі ніґерські частини в Нормандії за хоробру поставу і добрі услуги, віддані в протилетунській акції.

ЗАГРОЖЕНІ КУЛЬТУРНІ СКАРБИ ФЛЬОРЕНЦІЇ.

РИМ. — Аліянти знайшлися знов в дуже скрутному положенню, коли іде про здобування міста Фльоренції, відомого з своїх надзвичайно багатих культурних та історичних памяток. Німці держать на передмістях сильну артилерію. Значить, щоб місто здобути, требаб його Аліянтам бомбардувати.

ОБОРОНА ПРОТИ БОМБ-РОБОТІВ.

ЛОНДОН. — Стверджують, що останніми днями дуже поліпшилась оборонна акція проти німецьких бомб-роботів. Знищено їх велике число, заки успіли долетіти до місця призначення і вибухнути.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКИЙ МАГОМЕТ І МОСКОВСЬКА ГОРА

З Лондону доносять, що Станіслав Міколайчик, премієр польського уряду на вигнанню, Тадеуш Ромер, його міністер заграничних справ, та відомий україножер, проф. Станіслав Ґрабскі, президент польського сойму на вигнанню, виїхали літаком до Москви на переговори в справі російсько-польського спору. Виїзд відбувся серед умовин, які надають цілій виправі справді сензаційні признаки.

У цій подорожи до Москви поляки мають на цілі добитися якоїсь уґоди з советським урядом у Москві, з котрим свого часу прийшло до зірвання взаємин, коли польський уряд у Лондоні попросив Інтернаціональний Червоний Хрест розслідити, хто допустився масового вбиства 10,000 польських офіцирів, похованих у катинськім лісі: німці чи росіяни? Польський уряд у Лондоні досі не відкликав цього важкого посудження советського уряду, отже Міколайчик вибирається простягнути руку московській руці котра, як він ще далі припускає, опосочена польською кровю.

Та польський уряд у Лондоні ще не має запевненого побачення з керівниками советського уряду. Його делеґати навіть не кажуть, що вони сподіваються говорити зо Сталіном, хоча вони здавна говорили, що на це готові. Вони вилетіли до Москви не на розмови зо Сталіном, але на розмови з Польським Комітетом Національного Визволення. Та цей власне Комітет польський уряд у Лондоні тільки що назвав людьми без впливу, комуністами зпід темної звізди, по части нікому не відомими людьми, по части кримінальними типами. Той Комітет польський уряд у Лондоні назвав кукловою креатурою Сталіна, льокаями диктатора. Вилаявши так цей Комітет одного дня, представники польського уряду в Лондоні на другий день вибираються в далеку дорогу говорити з тим Комітетом про управу Польщі.

Від самого початку напруження між советським урядом у Москві й польським урядом у Лондоні польський уряд постійно говорив, що він стоїть за ненарушність східних границь Польщі та на всі можливі заставки доказував польськість Вильна й Львова, Волині, Поділля й Гуцульщини, та весь час клеймував московський комітет як торгашів польською поконвічною землею. І тепер, як московський комітет почав справді урядувати на території Польщі, лондонські поляки полетіли говорити з тими, що зреклися вже „східних кресів" Польщі, що тепер уже іншого становища заняти не можуть.

Так представляється остання фаза політики того польського уряду, що заняв „неполітичне становище", що пробував „правем і лєвем", правдою й брехнею, продовжувати мерзенну політику відбудованої Польщі. Багато нагод мали лондонські поляки признати історичні помилки Польщі, але вони воліли стояти твердо при всій старій мерзоті. І нині докотилися до того, що пішли лизати руки, які самі плюгавили, що пішли пити води з керниці, в яку самі довго плювали.

Пляни реконверзії

Треба приняти нове слово, яке появилося на шпальтах газет. Досі чули ми про „конверзію", тобто переміну одного стану на другий. Тепер чуємо про „ре-конверзію" отже про „відміну переміни", або поворот до такого стану, який панував передтим. З огляду, що тепер в прилюднім життю уми всіх людей запрятані війною, то в розмовах про реконверзію кожен має на думці лише реконверзію теперішнього воєнного стану на стан мировий. Конечність реконверзії була очевидна при складанню воєнних плянів, бож війна не може тривати безконечно. Крім цього уряд, заключуючи контракти з поодинокими підприємцями на воєнні матеріяли й достави, мусів передбачити теж і нагле покінчення цих контрактів, тому в контрактах мусіла бути поміщена клявзуля, яку відповідальність супроти підприємства бере уряд на себе на випадок покінчення війни.

Але війна затягнулася так, що публика втратила вигляди на її скоре покінчення і з тим привикла до воєнного стану, як до нормального явища. Отже не чути було гарячкування ні нервування. Аж несподівано приходять вісти з воєнних фронтів, що ворог заломлюється. Впарі з цим у великій Америці, як зрештою і в інших краях, появилися домагання приготовити загал до „відміни переміни", тобто до реконверзії на всіх ділянках прилюдного життя.

В першу чергу реконверзія це справа господарки. Усе наше життя, прилюдне й приватне у воєннім часі тісно сплелося з господарською діяльністю уряду. Не диво, що домагання плянової реконверзії звертаються на адресу уряду. Уряд самий почав від себе акцію, бо сенатор Гарі М. Кілґор вніс був в цій справі законопроєкт, а комісія палати послів для Економічного Плянування розпочала вже свою працю, переслухуючи наперед представників міст, які пляни від себе вони подають для привернення господарського життя до нормального стану. Кожне місто, що має найменше 10,000 голов населення, має зголосити свої проєкти і тому ми чули вже голос посадника найбільшого американського міста, тобто Фіорела Ля Ґвардії, що він думає перевести в своїм місті для наладження прилюдних робіт а з цим і заробітків для населення.

Але справа сягає глибше, а це придержання при праці робітників, щоб не допустити до наглого безробіття, або до простого хаосу, коли робітники пічнуть самочинно, отже безпляново полишати свої заняття, а шукати інших, щоб захопити для себе хоч щось, що виглядає на постійне післявоєнне заняття. Мабуть у передбачуванню несподіваних перемін видав Пол МекНат, голова Комісії Робучої Сили, наказ до всіх урядовців Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервис, щоб вони старалися вплинути на робітників в есенціональних заняттях триматися своїх занять і сповняти свої обовязки. Для пояснення додає МекНат, що „ці нові проблеми повстали внаслідок наших успіхів. Забагато людей думають, що ми вже перескочили і тому кричать „гоц" наперед. Забагато внаслідок того покидають воєнні роботи, шукаючи цивільних занять. А це є небезпечне наставлення".

Робітничі юнії від себе передбачують несподівану нагоду до підвишки плати серед хаосу й тому деякі з них вийшли вітверто з домаганням підвишки. Вони арґументують це тим, що не зважаючи на управильнення цін урядовими агенціями, життеві кошти ростуть, а Конґрес Промислових Орґанізацій (СІО) навіть вийшов з твердження, що видатки на життя від січня 1941 зросли на 45.3 відсотки.

Ця гарячка за підвишку платень та за переміну місця праці звязана мабуть із наглим поширенням американського горизонту на великі повоєнні зиски в міжнародній торгівлі. Ми згадували, як американські летничі підприємства плянують злуку для опанування повітряних транспортових шляхів, а тут треба пригадати, що федеральний уряд від себе приґотовляє акцію для добуття світових ринків для американського промислу. Зближається переходовий, ба навіть переломовий час в промисловій історії Америки, тож як уряд використає хвилеве заломання передвоєнного світового ладу, збудує торговельну могутність Америки на століття.

Покищо уряд має на меті відновити передвоєнні ринки для збуту продуктів. Високі урядовці у Вашинґтоні виробили пляни для зцентралізування закупів сирівців, для наладження кретитів, уділювання дозволів на імпорт та експорт. Приватні американські підприємці та торговці передбачують можливість, що вони будуть іти на взаводи з чужими урядами й тому стараються забезпечити собі підтримку американського уряду.

Та, не зважаючи на приватні підприємства, американський уряд покликав до життя урядову центральну аґенцію, Юнайтед Стейтс Комершел Корпорейшен, яка є лише галузкою Чужинної Економічної Адміністрації. Ця аґенція скуповувала матеріяли заграницею впродовж двох останніх літ, а тепер приготовляється до їх розпродажу. Коли американські приватні підприємства ввійдуть з нею в порозуміння, це буде найбільша й найсильніша бизнесово - купецька аґенція, яка колинебудь існувала в світі.

НІМЕЦЬКА РЕВОЛЬТА

Під багатьома зглядами новинка про револьту в німецькій армії є найважнішою новинкою цеї війни. Тому цілий світ прислухується уважно кожній новій вістці з Німеччини, стараючися дійти до безсумнівної правди в цій справі. Світ готов при тому зревідувати хочби найрадикальніше кожну свою думку в цій справі. Нажаль, багато річей вияснится аж колись у майбутньому, а нині ми мусимо вдоволитися тільки доривочними відомостями та при найліпшій волі висказувати тільки догади. Всеж таки нині вже усталюється певні відповіді на головніші питання, щодо цеї події.

Передусім щодо питання: Чи це була справжня револьта, чи може Гітлерівська провокація, в роді пожару німецького парляменту? Люди, що знають Німеччину, і видно аліянтські уряди приймають відповідь, що це була справді револьта.

Чи револьту вже здушено? І Гітлер, і Гебельс, і різні інші керманичі Німеччини кажуть, що так. З того, що публично вони говорять, а не провідники револьти, можна вносити, що вона здушена. Одначе, це ще не виключає, що десь ще йде спротив та що якісь маленькі шанси успіху вони можуть мати. Зогляду на те, що замах на Гітлера не вдався, ці шанси мусять бути справді дуже малі.

Чого хотіли бунтарі добитися? Аліянтська заява підсуває, що ґенерали хотіли ощадити силу Німеччини для нової світової війни. Багато обсерваторів уважає це пояснення натягненим. Їм здається, що німецькі офіцири мали багато простіше: знаючи, що війна для Німеччини вже програна, вони просто хотіли ощадити німецькому народови зайвих жертв і нужди, головно не хотіли допустити до того, аби Німеччина стала побоєвищем. Під цим оглядом німецьке офіцирство різниться від нацистичної бюрократії: німецькі офіцири це реальні люди, які дивляться на світ тверезими очима й зо своїх переконань натягають льоґічні висновки; нацистична верхівка це нервово хорі люди, які не дбають за те, що міліони людей можуть згинути.

Німецькі офіцири не могли сподіватися, що на випадок удачі їх револьти вони могли би заховати німецьку армію для третьої війни. Як нині стоять справи, якби їм револьта проти націзму вдалася, офіцирам усе ще предложено би тільки умовину безумовної здачі аліянтським силам.

Як довго кипіла револьта? Сварка між Гітлером і військом за владу почалася з хвилею, як Гітлер став диктатором. Армія все скрито його ненавиділа, боялася й ним погорджала. Її ґенерали дивилися на нього як на вискочка, що не має виховання, на цивільну людину, що без найменшого поняття про військові справи, береться рішати найважніші й найтрудніші воєнні питання. Вони приписували йому всі головні помилки цеї війни, помилки кольосальні, які коштували Німеччину цілу низку пограничних боїв та програну самої війни. Армія піддалася Гітлерови, рахуючи, що це буде здача тимчасова, що з упадком Гітлерівської демагогії й тероризму край перейде під контролю армії. Ґенерали думали вживати його для своїх цілей. Коли вони вдарили по Гітлері, показалося, що вдарили заскоро: Гітлерова демаґогія ще німцям не обридла.

Чим це все скінчиться? Як револьта буде остаточно здушена, то нема сумніву, що це прискорить німецький розвал на фронті. Це зрештою вже видно тепер, і це зрештою признавали самі речники націзму в своїх радіових промовах. Певна річ, вони ще запевняють німців, що Німеччина виграє завдяки новим секретним зброям та новій тоталітарній організації запілля, та ледво чи є поза цими перехвалками щось більше, як звичайний нацистичний блоф. Хоча повний текст промови Ґебельса не виказує, що в револьту були вмішані всі найкращі ґенерали Німеччини, як це подало перше донесення, все таки нема сумніву, що з відсуненням ґенералів до кермування мілітарними рухами прийдуть нацистичні головачі, які стільки розуміються на стратеґії, що Гітлери. Замісць воєнної науки прийдуть тепер правильно на чергу Гітлерові інтуїції, а це може ворожити хіба повторення Сталінґраду й Тунісграду. Так видно розцінює найближчу будучність широкий світ, як це видно зо загальних готувань до закінчення війни.

НАСТРОЇ В ПОЛЬСЬКИХ ВІЙСЬКАХ У СОВЄТАХ.

Ралф Паркер, воєнний кореспондент подає образ вигляду й настроїв польських відділів, що орґанізуються в советському союзі.

Каже він, що до цих відділів зголошується велике число поляків. Називає він це зголошення найбільшою іміґрацією людей. Приходять вони з усіх частин советського союзу й з різних країв Азії. Багато приходить зо західної України. Тепер формується вже четверта дивізія; вона зветься дивізією Яна Кілінского, себто іменем відомого польського повстанця.

Ралф Паркер каже, що поляки, котрі приступають до польських фармацій військових у советському союзі, погоджуються на те, що східні території Польщі, населені непольськими більшостями, мають відійти від майбутньої польської держави як остаточну розвязку питання меншин у Польщі.

Пише далі Паркер, що найбільше горячо відчувають ці поляки свою недавну історію. Всі вони оґірчені на польського міністра Бека та інших урядників до того ступня, що про них висказуються словами, яких не пристойно друкувати.

МАДЯРСЬКІ НАЦІСТИ ШУКАЮТЬ ОСОБИСТОЇ НАЖИВИ.

Нацистичний часопис „Мінхенен Цайтунг" помустив недавно тому статтю „Шляхта й лани", присвячену розглядови мадярських реформ. Газета каже, що новий мадярський уряд складається не з високої шляхди, а дрібної шляхти й ґенералів, що є дуже важною суспільною ґрупою в Мадярщині.

Лясльо Бать, секретар внутрішніх справ Мадярщини, признав недавно тому, що багато урядників нового режіму не ждали, аж уряд вирішить пекуче питання земельної власности, а перебрали в свої руки жидівські маєтки, землю й доми.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

21)

У спокійні часи вояцтво чує не раз такі побажання від перекупок, від обдурених міських куховарок та покоївок, але не звертає на проклін ніякої уваги і аж тепер напередодні боїв починає розуміти зловіщий його зміст...

Проїздили селами, тільки війська ніде не бачили. Здалеку ще відділ завважували діти й перестрашені, що мога летіли в село, викрикуючи:

— Москалі їдуть! Москалі їдуть![19])

Було якесь свято, чи неділя. На крики виходили з хат селяни, жінки й дівчата і зацікавлено, а разом з острахом приглядалися зближаючомуся відділу, — готові від першого окрику чкурнути до схованок, які вспіли вже собі приладити. Цікавість перемагала. Вигляд добірних, гарно убраних гусарів притягав очі жіноцтва. Відділ мовчки проїздив вулицею, а за ним летіли голосні завваги:

— Алеж бо й хлопці! Як дуби! Оце військо, я розумію... Дивіть, штани червоні ще й з жовтими, червоно-жовні кашкети... От хлопці!

— Та вжеж, не піхотинцям рівня. Дивіть, які гарні! Це мабуть самі офіцири...

„Чар однострою всемогутно вплинув на темне забите жіноцтво Холмщини, чи не найтемнішої закутини з усіх українських земель. Жіночі почуття всюди і завжди однакові, чи в маґнатських палатах, чи в найбіднішій хатині, в культурному двадцятому столітті, чи в півдикому десятому. Різниця в тому, що ті перші вміють ліпше ховати свої почуття.

Чоловіки цікавилися більш матеріяльними річами. Любувалися гладкими кіньми й довгими списами гусарів, подивляли могутність далекого „білого царя", в незначному добре удержуваному відділі добачуючи господарність і олицетворення тієї могутности. Не розуміли, що можна зробити такою довжезною палицею й допитувались один одного:

— І як вони цими списами бються?...

— А так! — пояснювали бувалі: — Наниже кількох на спис, тай перекидає позад себе. Не бачите, які здоровці?

— Деж то може бути! — не вірили перші. — А хтож би їм ставав у ряд? Не має дурних...

Дехто з селян будував уже й пляни, що він робив би, колиб мав пару таких здорових коней.

— Мой!... Я їздив би у фірманки з жидами. За день два рази зїздив би до міста. У війську такі здорові коні тільки харч глумлять...

— Це царські коні, — заперечували інші, — призвичаєні все на вівсі. У нас подохлиб швидше, чим наші шкапи. Що у нас за харч? Раз на день підсиплеш жменю вівса чи жита у січку. Кормимо коней батогами...

— Не подохлиб, не бійтеся... Літом пасовища не бракує, а зимою...

— А зимою і нас поілиб зо шкірою. Де мужику таких коней? У війську нічого не роблять, їдять що разу овес, чистять їх, доглядають... Та наші хліви вони розвалили би.

Гусари посміхалися чуючи такі сперечки. На виїзді з села Паволоцький запитав гурт селян, чи далеко ще до кордону, — їхали вже здовж кордону у полудневo-західньому напрямку. Запитані ніколи не бували мабуть поза межами свого села, бо таких незнайків вдавали. Здвигаючи раменами відповідали:

— А Бог же його знає, пане. Навпрост, то недалеко, а по дорозі може десять, а може пятнацять верств буде. Дві добрі милі,[20]) може з гаком.

— Що то таке гак? — недоуміваючо, в один голос спитали помічники Паволоцького — високий штабс-ротмістр Алібеков і маленький, дитинного вигляду поручник князь Вачнадзе, оба кавказці.

— Гак, — сміючись відповів за селян Паволоцький, — це така селянська міра віддалі. Рівнозначного цьому вислову не зустрінете в ніякій ґалузі математичних наук, хіба в астрономії. Вживається тоді, коли не в стані означити віддалі між двома пунктами точно. Не треба змішувати гак-міру з гаком, таким залізним крючком, або з гачком, як от у вішалці на шмаття. Гак-міра буває різна: нам до кордону може бути дві й пів милі, а може й чотири, пять...

— Пан ротмістр виклав нам цілу лекцію про гак! — сміявся Вачнадзе.

— Тай добреж розвідувати у цих селян! — сміявся й Алібеков. — Скаже тобі з гаком — і будеш їхати пів дня, або й більше...

— У нас повинні бути мапи — двох верстки. З десять верстки годі означити простір, — заклопотано сказав Паволоцький. — Та, щось штаб армії прислати їх нам не потрудився, тож мусимо розпитуватися селян.

Кавказці жартували з гаку, а Паволоцький розпитував далі:

— А до Телятина, як задалеко? Був хто з вас у Телятині?

— Були! — озвався один. — Таж то, рахуавти, під самою границею. Недалеко за Телятином і пограничники стояли. Більш милі звідси, а може й ні...

— А може з гаком! — дразнився Алібеков.

Запитаний похмуро подивився на „паничів" і сказав:

— Ні, це вже певно. Не більше, як вісім верств. Так би й питали, до Телятина, то ми знаємо. А кордон хто його знає, де він є. Руська піхота пішла туди ще вчора. У нас ночували обози, може дві години тому туди виїхали.

— Булиж австрійці у вашому селі?

— Та були, чоловік може з пятьдесять. Два дні у нас стояли. Але то якісь наші. Балакають по нашому, навіть моляться. Одна віра, рахувати. У нас і не билися, а за Телятином стріляли... Вчора там щось горіло...

З слів селян Паволоцький зрозумів, що на відтинку з ворожої сторони діють галицькі частини. Австро - угорська команда можливо навмисне чинила так, аби здобути симпатії населення російської України. Відхід обозів до кордону свідчив про успіх наступу російських частин вже на території Галичини. Виславши звідомлення, відділ рушив далі з наміром у Телятині зробити перепочинок і обід.

За несповна півтори доби відділ проїхав коло вісімдесять верств, коні і люди, ще не призвичаєні до далеких маршрутів, потомилися. В Телятині побачили перші овочі війни — кільканадцять спалених селянських хат. На згарищах зісталися піврозвалені печі та кавалки чорних обгорілих стовпів. Бездольні господарі ті кавалки збирали, начеб вони могли ще на щось придатися. Інші копали землянки.

(Дальше буде).

19) У значінню — вояки. Тільки так у Сх. Україні розуміють вислів — москаль. На означення народности кажуть москвин, кацап.

20) Російська миля рівна 4 і $^5/_8$ англійських миль.

ТІ, ЩО ПРАЦЕЮ ДЛЯ У. Н. СОЮЗУ ВШАНОВУЮТЬ ЙОГО ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ

Ювилейна кампанія за приєднування нових членів з нагоди Золотого Ювилею У. Н. Союзу почалась 1. листопаду 1943 року. Отже понижче подаємо назвища організаторів і число членів приєднаних ними в поодиноких відділах за час від 1. листопаду 1943 до 30. червня 1944 р.

Щодо постійних організаторів, то поданий тут виказ не обнимає цього числа членів, яке ці організатори самі приєднали, одначе ці члени, що були приєднані постійними організаторами разом з іншими урядниками чи членами, є тут зачислені. Загальне число членів, що їх приєднають постійні організатори, а також імена цих організаторів, будуть подані при закінченні ювилейної кампанії.

Від.	Місцевість	Організатор	Повноліт-ні члени	Діти	Разом
1.	Шамокін, Па.	Пилип Куляндє		3	3
3.	Елизабет, Н. Дж.	Михайло Сухорський		1	1
3.	Елизабет, Н. Дж.	Анна Слободян	1		1
5.	Асторія, Н. Й.	Григорій Василик		1	1
5.	Асторія, Н. Й.	Михайло Левицький		1	1
5.	Асторія, Н. Й.	Антін Климишин		1	1
7.	Мек Аду, Па.	Дмитро Капітула	4	1	5
7.	Мек Аду, Па.	Юрій Ткачишин		1	1
7.	Мек Аду, Па.	Павло Демко		1	1
7.	Мек Ану, Па.	Андрій Капітула		1	1
8.	Йонкерс, Н. Й.	Василь Мандзій і В. Загаєвич	1		1
11.	Джанставн, Па.	Петро Сціләний	2	1	3
11.	Джанставн, Па.	Теодор Волощук		2	2
14.	Нюарк, Н. Дж.	Михайло Отрок		2	2
20.	Гемтремк, Міш.	Іван Крупка	3	1	4
20.	Гемтремк, Міш.	Іван Чайковський	1		1
22.	Шікаго, Ілл.	Павло Каня	1		1
23.	Дербі, Конн.	Анна Презкович	4	1	5
23.	Дербі, Конн.	Іван Бінковський	3		3
23.	Дербі, Конн.	Василь Калина	1		1
24.	Ренкін, Па.	Микола Щур	1		1
28.	Маганой Плейн, Па.	Іван Ґаліда		12	12
29.	Нентікок, Па.	Іван Скордий		1	1
30.	Бресло, Па.	Михайло Філіпс	1		1
33.	Шікаго, Ілл.	Анна Дзюрдзевич	6	6	12
36.	Рачестер, Н. Й.	Евдокія Ґеруля	3		3
36.	Рачестер, Н. Й.	Катерина Андрусів	2	1	3
36.	Рачестер, Н. Й.	Сусанна Ґереґаль		3	3
36.	Рачестер, Н. Й.	Анна Стрілець	2		2
36.	Рачестер, Н. Й.	Марія Таркулич	1		1
36.	Рачестер, Н. Й.	Параня Росоловська	1		1
36.	Рачестер, Н. Й.	Анастазія Грицак	1		1
36.	Рачестер, Н. Й.	Софія Гунька		1	1
36.	Рачестер, Н. Й.	Марія Ходак і Анна Стрілець	1		1
37.	Елізабет, Н. Дж.	Олена Міроичук	2		2
37.	Елізабет, Н. Дж.	Марія Полевчак	1		1
37.	Елізабет, Н. Дж.	Анна Погранична	1		1
37.	Елізабет, Н. Дж.	Анна Ґенеґа	1		1
38.	Обурн, Н. Й.	Василь Нусь і А. Маланчук		2	2
38.	Обурн, Н. Й.	Андрій Бископ	1		1
39.	Сиракюз, Н. Й.	Віктор Осухівський	4	5	9
39.	Сиракюз, Н. Й.	Антін Яворський	4	2	6
39.	Сиракюз, Н. Й.	Олекса Шмокалюк	2	1	3
40.	Ірі, Па.	Магделина Вітковська		6	6
45.	Філядельфія, Па.	Теодор Малик	1	3	4
48.	Плейнс, Па.	Михайло Нагребецький		2	2
49.	Торонто, Онт., Канада	Григорій Богонюк		1	1
49.	Торонто, Онт., Канада	Микола Юречків	2	5	7
52.	Голйок, Масс.	Дмитро Хрупалюк	2	1	3
53.	Пітсбург, Па.	Марія Малевич	1		1
[illegible]	Кортис Бей, [illegible]	Олександер Шандровський	3	11	14
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Ютіка, Н. Й.	Іван Гербовий		1	1
59.	Бриджпорт, Конн.	Михайло Галькевич	8	8	16
59.	Бриджпорт, Конн.	Леонтій Бих	2		2
59.	Бриджпорт, Конн.	Леонтій Бих і А. Маланчук	1	5	6
61.	Лейтроб, Па.	Антін Скубяк	1		1
63.	Форд Сіті, Па.	Михайло Личак	8	26	34
64.	Патерсон, Н. Дж.	Михайло Матияш	1	3	4
64.	Патерсон, Н. Дж.	М. Матияш і В. Загаєвич		2	2
66.	Ню Йорк, Н. Й.	Леон Фединяк		1	1
67.	Ансонія, Конн.	Іван Пиріг і А. Маланчук		3	3
70.	Джерзі Ситі, Н. Дж.	Володимир Кушнір	3		3
75.	Дітройт, Міш.	Михайло Присташ	1	5	6
75.	Дітройт, Міш.	Іван Слупецький	1	1	2
83.	Філядельфія, Па.	Михайло Кончак	1		1
83.	Філядельфія, Па.	Семен Чорномаз		1	1
84.	Савтпорт, Конн.	Петро Дутко	2	5	7
86.	Олифант, Па.	Павло Саламаха		2	2
86.	Олифант, Па.	Григорій Костик	1		1
87.	Ленкестер, Н. Й.	Микола Трояновський		2	2
90.	Сентралія, Па.	Іван Лупацій	1	6	7
91.	МекКіз Ракс, Па.	Петро Деркач	1		1
91.	МекКіз Ракс, Па.	Осип Фаренц		1	1
94.	Гемтремк, Міш.	Володимир Крушельницький	5	11	16
94.	Гемтремк, Міш.	Микола Маштелер	3	1	4
94.	Гемтремк, Міш.	Мирон Касій	1	1	2
96.	Пітсбург, Па.	Дмитро Василик		5	5
98.	Шенандоа, Па.	Іван Чорний	1	2	3
99.	Вілкс-Бери, Па.	Петро Герман	4	1	5
102.	Клівленд, О.	Дмитро Шмаґала	6	3	9
102.	Клівленд, О.	Микола Бусько	1	4	5
105.	Філядельфія, Па.	Дмитро Слободян		1	1
106.	Шікаго, Ілл.	Григорій Дацьків	4	3	7
109.	Бентлійвіл, Па.	Петро Василик		2	2
111.	Джоліет, Ілл.	Іван Федак	2		2
118.	Пітсбург, Па.	Михайло Сарахман	1		1
119.	Кемпбел, О.	Марія Білан	2		2
120.	Аліквіпа, Па.	Іван Манастирський	2	6	8
121.	Ром, Н. Й.	Олекса Гадз	1	7	8
125.	Шікаго, Ілл.	Іванка Подола	3	4	7
125.	Шікаго, Ілл.	Ксеня Ілетяк	5	1	6
126.	Сліквіл, Па.	Григорій Дидів	2		2
127.	Бофало, Н. Й.	Павло Володко	2	3	5
127.	Бофало, Н. Й.	Ілько Була		3	3
130.	Ню Йорк, Н. Й.	Михайло Коваль	8		8
130.	Ню Йорк, Н. Й.	Павло Стахів		2	2
133.	Нюарк, Н. Дж.	Володимир Кіт	1		1
136.	Карнеґі, Па.	Василь Копко	1		1
137.	В. Істон, Па.	Михайло Колодруб		3	3
138.	Гластонбурі, Конн.	Семен Кунікевич	1	2	3
142.	Елизабет, Н. Дж.	Петро Остапчук	2	5	7
146.	Дітройт, Міш.	Панько Андруськів	2	5	7
147.	Алентавн, Па.	Іван Федорак		2	2
150.	Пітсфілд, Масс.	Олекса Яремій і А. Маланчук	2	2	4
150.	Пітсфілд, Масс.	Ілля Яремій і А. Маланчук		2	2
150.	Пітсфілд, Масс.	Вол. Гуска і А. Маланчук	1		1
151.	Алентавн, Па.	Анна Пипюк		1	1
152.	Нюарк, Н. Дж.	Іван Бакум	2		2
152.	Нюарк, Н. Дж.	Іван Петриґач		2	2
154.	Глен Лайон, Па.	Олекса Фринцко	1		1
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Михайло Чумер	4	8	12
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Василь Дригинич	2	4	6
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Марія Висоцька	1		1
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Іван Петренка	1		1
156.	Честер, Па.	Василь Новак		4	4
156.	Честер, Па.	Вол. Ковальчук	3	1	4
156.	Честер, Па.	Микола Іщук	1		1
157.	Вілкс-Бері, Па.	Іван Зварич		1	1
158.	Бруклин, Н. Й.	Михайло Баглай		1	1
161.	Ембридж, Па.	Андрій Дзюла	1	1	2
163.	Філядельфія, Па.	Мих. Паранич і В. Загаєвич	2		2
163.	Філядельфія, Па.	Дмитро Стриковський	1		1
164.	Бервік, Па.	Петро Ґелетій		2	2
165.	Толідо, О.	Мирослав Юркевич	1		1
165.	Толідо, О.	Рута Корчова		1	1
165.	Толідо, О.	Павло Корнова		1	1
169.	Едвардсвіл, Па.	Василь Шиш	1		1
170.	Джерзі Сити, Н. Дж.	Теодор Наконечний	2	1	3
173.	Вілмінгтон, Дел.	Стефан Фіґун	2		2
174.	Аксфорд, Н. Дж.	Андрій Савран		1	1
175.	Дітройт, Міш.	Юрій Шевчук		3	3
175.	Дітройт, Міш.	Франко Гузіль		1	1
176.	Шікаго, Ілл.	Петро Бабяк		1	1
179.	Ст. Луіс, Мо.	Михайло Паращак	2	4	6
181.	Менвіл, Р. Ай.	Петро Лапчинський		1	1
182.	Кліфтон, Н. Дж.	Григорій Яськів	2		2
186.	Мек Аду, Па.	Юлія Баволяк	2	1	3
191.	Трой, Н. Й.	Григорій Джинджиристий	1	1	2
192.	Геркімер, Н. Й.	Матвій Політило	4	2	6
195.	Пікскіл, Н. Й.	Андрій Бегуняк	1		1
199.	Емгерст, Масс.	Гр. Матурняк і А. Маланчук		3	3
200.	Озон Парк, Н. Й.	Василь Воргуль і В. Загаєвич		2	2
200.	Озон Парк, Н. Й.	Василь Воргуль	1	2	3
204.	Ню Йорк, Н. Й.	Микола Близнак	36	35	71
204.	Ню Йорк, Н. Й.	Мих. Бахусович і М. Близнак	1		1
204.	Ню Йорк, Н. Й.	Кость Миронюк і М. Близнак	1		1
204.	Ню Йорк, Н. Й.	Микола Пацканик і М. Близнак	1		1
204.	Ню Йорк, Н. Й.	Т. Скульський і М. Близнак	1		1
206.	Вунсакет, Р. Ай.	Іван Кокольський	1	5	6
207.	С. Дірфілд, Масс.	Микола Рева	5	5	10
210.	Бронкс, Н. Й.	Анна Голдґрин		1	1
210.	Бронкс, Н. Й.	Вол. Франко і В. Загаєвич	1		1
211.	Стейплтон, Н. Й.	Теодор Соколовський	1		1
212.	Вілінг, В. Ва.	Катерина Ландзяк		1	1
213.	Бейон, Н. Дж.	Юрій Бойко		2	2
215.	Горнел, Н. Й.	Ілля Назар	2	3	5
217.	Рачестер, Н. Й.	Андрій Іванів	7	1	8
217.	Рачестер, Н. Й.	Константин Шевчук		1	1
217.	Рачестер, Н. Й.	Ілля Кубарич	1		1
217.	Рачестер, Н. Й.	Конст. Шевчук і А. Маланчук	6	2	8
218.	Кемпбел, О.	Михайло Стахура	4	4	8
219.	Нюарк, Н. Дж.	Андрій Мудровський	4		4
219.	Нюарк, Н. Дж.	Т. Боднар і А. Мудровський	1	1	2
219.	Нюарк, Н. Дж.	С. Савчин і А. Мудровський	2		2
219.	Нюарк, Н. Дж.	В. Коритко і А. Мудровський		2	2
219.	Нюарк, Н. Дж.	Н. Боднар і А. Мудровський	1		1
219.	Нюарк, Н. Дж.	М. Соколовський і А. Мудровський	2		2
219.	Нюарк, Н. Дж.	В. Загаєвич і о. Волод Клодницький	2		2
219.	Нюарк, Н. Дж.	А. Мудровський і В. Загаєвич	1	1	2
219.	Нюарк, Н. Дж.	Варвара Максимович і А. Мудровський	1	1	2
219.	Нюарк, Н. Дж.	Микола Корж і В. Загаєвич	15	9	24
221.	Шікаго, Ілл.	Тарас Шпікула	1	8	9
222.	В. Пулман, Ілл.	Олена Білик		1	1
223.	Вілкс-Бері, Па.	Лука Худоба		2	2
230.	Йонґставн, Огайо	Іван Павловський	28	24	52
234.	Елізабет, Н. Дж.	Стефан Могила	1		1
236.	Сейр, Па.	Михайло Скерпан		1	1
237.	Честер, Па.	Микола Бронецький	1		1
237.	Честер, Па.	Катерина Скот		1	1
238.	Бостон, Масс.	Микола Давискиба	2	14	16
238.	Бостон, Масс.	Петро Мороз	3	2	5
242.	Фреквіл, Па.	Василь Найдак	3		3
247.	Вілмінгтон, Дел.	Петро Сас		1	1
248.	Котсвіл, Па.	Михайло Кобилянський	1	1	2
250.	Кас Каб, Конн.	Вілям Баштура		3	3
251.	Клівленд, О.	Осип Керик		1	1
252.	Шікаго, Ілл.	Дмитро Дякун		1	1
254.	Ню Брітен, Конн.	Іван Козира	2	2	4
254.	Ню Брітен, Конн.	Андрій Мельник і А. Маланчук	1	2	3
254.	Ню Брітен, Конн.	Мих. Тимчишин і А. Маланчук	1	1	2
254.	Ню Брітен, Конн.	Антін Котик		1	1
256.	Рівергед, Н. Й.	Дмитро Тимчак		2	2
259.	Шікаго, Ілл.	Іван Побуцький	3	5	8
260.	Клівленд, О.	Розалія Кокоць		14	14
260.	Клівленд, О.	Катерина Миланич	1		1
260.	Клівленд, О.	Марія Буківська		1	1
261.	Вілямставн, Н. Дж.	Марія Ґульда		2	2
262.	Ансонія, Конн.	Олена Придун	1	5	6
265.	Майнерсвіл, Па.	Йосиф Коцюбка		1	1
266.	Емстердам, Н. Й.	Василь Труфин		1	1
268.	Френкфорд, Па.	Петро Омелян	2		2
268.	Френкфорд, Па.	Гавриїл Михалюк	1		1
270.	Джерзі Ситі, Н. Дж.	Микола Пігура	1		1
271.	Елмайра, Н. Й.	Григорій Левуш	4	2	6
271.	Елмайра, Н. Й.	Володимир Шабатура	1	1	2
271.	Елмайра, Н. Й.	Софія Конасевич	1		1
274.	Йонґставн, О.	Петро Сильчак		1	1
275.	Джерзі Ситі, Н. Дж.	Нестор Манорек		2	2
276.	Ембрідж, Па.	Михайло Фук	4		4
276.	Ембрідж, Па.	Юліян Монастирський		1	1
277.	Гартфорд, Конн.	Павло Курко	2	5	7
277.	Гартфорд, Конн.	Стефан Федірко і А. Маланчук	1		1
279.	Зейнсвіл, О.	Марія Оленчук		1	1
281.	Бейон, Н. Дж.	Лев Бачинський	8	2	10
282.	Вілкс-Бері, Па.	Катерина Лукач	2	1	3
283.	Оборн, Н. Й.	Тео. Олійник і А. Маланчук	1	7	8
286.	Джерзі Ситі, Н. Дж.	Теодор Заканич	2	1	3
288.	Бетлегем, Па.	Андрій Данилюк	2	1	3
289.	Ірондеквойт, Н. Й.	Вілям Гусар		1	1
290.	Куртіс Бей, Мд.	Михайлина Новаковська	4	1	5
290.	Куртіс Бей, Мд.	Варвара Шандровська		1	1
291.	Клівленд, О.	Вілям Ґузіль	6	2	8
292.	Дітройт, Міш.	Д-р А. Т. Кібзей	3	1	4
292.	Дітройт, Міш.	Вол. Ділик	1	1	2
292.	Дітройт, Міш.	Петро Кізел	1	1	2
292.	Дітройт, Міш.	Анастазія Мех	1	1	2
292.	Дітройт, Міш.	Петро Феляк	[illegible]	[illegible]	[illegible]
293.	Бруклин, Н. Й.	Марія Демидчук		5	5
293.	Бруклин, Н. Й.	Григорій Пилипяк		1	1
293.	Бруклин, Н. Й.	Андрій Данильчук		1	1
296.	Ню Кенсінгтон, Па.	Михайло Земледух	2	3	5
296.	Ню Кенсінгтон, Па.	Василь Каліновський		1	1
296.	Ню Кенсінгтон, Па.	Петро Любчик		2	2
301.	Шікаго, Ілл.	Михайло Чорний	1	4	5
304.	Бофало, Н. Й.	Семен Ваврів	1	3	4
305.	Маганой Ситі, Па.	Михайло Гентош	1		1
307.	Вілямставн, Н. Дж.	Неля Аркатин	1	1	2
310.	Бруклин, Н. Й.	Микола Долгун	1		1
312.	С. Плейнфілд, Н. Дж.	Стефан Завадовський		1	1
316.	Рачестер, Н. Й.	Василь Іванців	4	3	7
317.	Сиракюз, Н. Й.	В. Іванців і А. Маланчук	2	8	10
317.	Сиракюз, Н. Й.	М. Лидик і А. Маланчук	4	3	7
319.	Нентікок, Па.	Михайло Лизогуб		1	1
321.	Фініксвіл, Па.	Михайло Куриляк	1		1
325.	Бруклин, Н. Й.	П. Малицький і В. Загаєвич	4	4	8
326.	Авока, Па.	Микола Колодій		1	1
330.	Літл Фолс, Н. Й.	Микола Паламар	1	1	2
332.	Ререітен, Н. Дж	Петро Венґрин		1	1
334.	Клівленд, О.	Стефан Морозович	1	2	3
334.	Клівленд, О.	о. Петро Білон	1		1
334.	Клівленд, О.	С. Морозович і Н. Задерецький	1		1
336.	Клівленд, О.	Григорій Кісіль	1	1	2
336.	Клівленд, О.	Катерина Голдер		1	1
341.	Віндсор, Онт., Канада	Олекса Червак	3	1	4
343.	Рачестер, Н. Й.	Стела Андерсон		1	1
343.	Рачестер, Н. Й.	Ольга Дорофея	3		3
343.	Рачестер, Н. Й.	Розалія Базів		1	1
343.	Рачестер, Н. Й.	Анна Задорецька і А. Маланчук	4	1	5
343.	Рачестер, Н. Й.	Стела Секель і А. Маланчук		1	1
343.	Рачестер, Н. Й.	Катерина Сипян і А. Маланчук		1	1
347.	Мілвіл, Н. Дж.	Григорій Тимчій	3	2	5
347.	Мілвіл, Н. Дж.	Григорій Замойський	1		1
348.	Йонґставн, Огайо	Марія Періґ	4	8	12
350.	Стемфорд, Конн.	Павло Вальчук	2		2
350.	Стемфорд, Конн.	Василь Карий	1		1
350.	Стемфорд, Конн.	Ілько Михайлишин	1		1
350.	Стемфорд, Конн.	Павло Луків	1		1
351.	Ніаґара Фолс, Н. Й.	Іван Борак		1	1
353.	Ню Бронсвік, Н. Дж.	Микола Василик	1	1	2
357.	Нортумберленд, Па.	Андрій Возьний	2	1	3
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Іван Галичин	19	7	26
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Петро Кучма	13	10	23
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Максим Паньків	4		4
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Яків Мірус		2	2
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Сем Сікора	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Олекса Світлик	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Гарасим Савіцький		1	1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Дмитро Чорнюк	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Дмитро Помайчук		1	1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Юстина Лисий	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Семен Літепло		1	1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Іван Зборовський		1	1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Касіян Ґуральний	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	П. Кучма і В. Загаєвич	7	8	15
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Іван Галичин і Петро Кучма		4	4
361.	Ню Йорк, Н. Й.	І. Галичин і В. Гагаєвич	2		2
361.	Ню Йорк, Н. Й.	П. Кучма і Олекса Світлик		2	2
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Гавриїл Мотрук і П. Кучма		1	1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Евгенія Квочко і В. Загаєвич		2	2
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Андрій Свитак і П. Кучма	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	П. Кучма, І. Галичин і В. Загаєвич		2	2
362.	Брістол, Па.	Микола Васюрка і В. Загаєвич		14	14
362.	Брістол, Па.	І. Домінік і В. Загаєвич		1	1
362.	Брістол, Па.	Естер Патрик і В. Загаєвич		2	2
363.	Олієн, Н. Й.	Дмитро Базів	1		1
364.	Клівленд, Огайо	Іван Сподар	1	1	2
367.	Рачестер, Н. Й.	Василь Бабій	1		1
367.	Рачестер, Н. Й.	Петро Гринів	1		1
367.	Рачестер, Н. Й.	Юрій Лилак і А. Маланчук	1		1
367.	Рачестер, Н. Й.	М. Сорохтей, П. Ліско і Р. Дмитрів	3	3	6
369.	Палмертон, Па.	Михайло Куба	3		3
369.	Палмертон, Па.	Андрій Деркач	1		1
369.	Палмертон, Па.	Марія Новацька		1	1
370.	Ню Гейвен, Конн.	Михайло Сампара		2	2
370.	Ню Гейвен, Конн.	Кость Марущак	1		1
371.	Нюарк, Н. Дж.	Юліян Баранюк	1	7	8
372.	Плейнфілд, Н. Дж.	Йосиф Ярема	3	3	6
375.	Філядельфія, Па.	Василь Бідей	2	1	3
379.	Шікаго, Ілл.	Андрій Боднарчук	2	3	5
380.	Бейон, Н. Дж.	Іван Липовий	1	3	4
380.	Бейон, Н. Дж.	Василь Савран		1	1
383.	Бріджпорт, Па.	Йосиф Муц	1	2	3
383.	Бріджпорт, Па.	Ігнатій Бурій	1		1
385.	Мініаполіс, Мінн.	Онуфрій Шабатура	2	2	4
385.	Мініаполіс, Мінн.	Олекса Козак		3	3
386.	Шейрон, Па.	Олександер Попів	1	5	6
387.	Віліментік, Конн.	Вілям Гірчиця і А. Маланчук		3	3
388.	Честер, Па.	Стефан Коваль	1	2	3
388.	Честер, Па.	Іван Совінський	2		2
390.	Брістол, Конн.	Іван Бугрин	1	1	2
393.	Ню Йорк, Н. Й.	Іван Дубек	2		2
393.	Ню Йорк, Н. Й.	Софія Думович і В. Загаєвич	2		2
397.	Філядельфія, Па.	Олена Штогрин і В. Загаєвич	14	1	15
400.	Айселін, Па.	Микола Воловецький	2		2
403.	Олифант, Па.	Іван Піш		1	1
406.	Олифант, Па.	Андрій Тарас		2	2
407.	Олифант, Па.	Анна Мазник		1	1
408.	Скрентон, Па.	Микола Чомко		1	1
413.	Ірвінгтон, Н. Дж.	Юлія Юревич	4	2	6
413.	Ірвінгтон, Н. Дж.	Ю. Юревич і В. Загаєвич	1	2	3
413.	Ірвінгтон, Н. Дж.	Анна Лущан		1	1
414.	Ню Гейвен, Конн.	Олена Брезицька і А. Маланчук	13	15	28
414.	Ню Гейвен, Конн.	Софія Брезицька і А. Маланчук	13	14	27
414.	Ню Гейвен, Конн.	І. Плуговський і А. Маланчук		1	1
414.	Ню Гейвен, Конн.	Теодосія Сібеліюс і А. Маланчук	1		1
418.	Нентікок, Па.	Іван Козмовський	1	1	2
421.	Томастон, Конн.	Пилип Чесник і А. Маланчук		1	1
425.	Шікаго, Ілл.	Вілям Калінчук	1		1
426.	Сентралія, Па.	Мирослав Комарницький	2		2
426.	Сентралія, Па.	М. Комарницький і Г. Кропницький	1	1	2
427.	Ст. Кетерінс, Онт., Кан.	Пилип Цибуляк	3	1	4
427.	Ст. Кетерінс, Онт., Кан.	Петро Дяків	2		2
427.	Ст. Кетерінс, Онт., Кан.	Стефан Камянецький	1		1
433.	Бабелон, Н. Й.	Теодор Грицей	1		1
438.	Істон, Па.	Стефан Терлецький	1	4	5
441.	Форт Вілям, Канада	Михайло Лисий	14	3	17
441.	Форт Вілям, Канада	Стефан Боровець	6	2	8
441.	Форт Вілям, Канада	Іван Лилик	2		2
443.	Рувен, Кве., Канада	Ілько Боццюн	1	2	3
443.	Рувен, Кве., Канада	Андрій Гренюк	1		1
445.	Вініпеґ, Ман., Канада	Іван Гуляй	1		1
446.	Кіркленд Лейк, Онт.	Дмитро Фенюк	3	1	4
448.	Олифант, Па.	Іван Фалат	2		2
451.	Грімсбі, Онт., Канада	Юхим Омельченко	3	2	5
453.	Торонто, Онт., Канада	Яків Ковальчук	3	1	4
456.	Тімінс, Онт. Канада	Василь Воркевич	3		3
458.	Геміл'тон, Онт., Канада	Михайло Сенюк	2	2	4
459.	Гілсайд, Н. Дж.	Анастазія Лобур	2	2	4
461.	Кровленд, Онт., Канада	Юрій Демедюк	3	13	16
462.	Торалд, Онт., Канада	П. Іванець		1	1
464.	Ошава, Онт., Канада	Микола Сенишин	19	16	35
466.	Брентфорд, Онт., Кан.	Юрій Кузьма	1		1
469.	Торонто, Онт. Канада	Іван Косар	2	4	6
469.	Торонто, Онт. Канада	Іван Нартика і Іван Косар	2		2
473.	Монтреал, Кве., Кан.	Осип Чайківський	15	2	17
473.	Монтреал, Кве., Кан.	О. Чайківський і В. Гірняк	1		1
476.	Гудсон, Н. Й.	Марія Романчук	1		1
477.	Гудсон, Н. Й.	Ілько Лисогір	1	1	2
477.	Гудсон, Н. Й.	Анастазія Волошин		1	1
478.	І. Торонто, Онт. Кан.	Волод. Годованський	1		1

Заввага: Повище є проголошені тільки ці нові члени, за яких були прислані до головної канцелярії організаторські карточки. Тому просимо набудуче присилати завжди з кожною членською аплікацією організаторську карточку, підписану даним організатором. Ці члени, за яких досі карточки не були прислані, будуть проголошені в наступному списі нових членів, якщо, очевидно, потрібні карточки будуть надіслані.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ РОБІТНИКИ В НІМЕЧЧИНІ

ЛОНДОН, (ОНА) — Чехословацькі державні кола в Лондоні мають доказ, що німці примушують чехословацьких громадян служити при поліції і висилають чеських і словацьких робітників відбудовувати знищені аліянтською воздушною силою німецьк міста. Недавно була вістка, що німці силою змусили 8,000 молодих чехословаків записатися на поліційну службу і вислали їх до Німеччини слідити за аліянтськими воздушними налетами.

Загально припускають, що німці дотепер вислали з Чехословаччини кількасот тисяч робітників і робітниць. Сьогодні нема одної завойованої німцями країни в котрій не булоб чехословацьких робітників. А вже найбільше таки в самій Німеччині, бо чехословацькі робітники є високо кваліфіковані і їх німці заставляють працювати в фабриках военної зброї.

Чехословацьких вояків німці бояться і самих їх ніде не пускають. Однак німцям тепер дуже треба війська й чехословацькі баталіони, здається, квіслінґівського типу, мають находитися на італійському фронті. Кажуть, що їх має там бути около три тисячі люда.

НІМЦІ ЗНИЩИЛИ НА ВОЛИНІ ЧЕСЬКУ ОСЕЛЩ.

ЛОНДОН, (ОАН). — Відступаючи минулої осени з Волиня, націсти знищили там чеську оселю в районі Лупіна і розстріляли девятнацять чеських жінок і дітей. Цю вістку передали чеські вояки, які вписалися до чехословацької бригади в Советськім Союзі. Вони казали, що німці страшно над чехами збиткувалися, переслідували їх, а як відступали, то хто не втік або не скрився, то того розстріляли. Особливо старців і дітей, бо здорових і здібних до праці людей, німці силою відсилали до Німеччини на каторжну працю.

Молоді рекрути оповідали, що німці розстріляли на Волині десятки тисяч людей, не тільки чехів, але й поляків та українців.

Останнє слово в послідній волі.

Жив у Питсбурґу багатій, який призбирав здоровий маєток із свого бізнесу. На старі літа вицофався з прилюдного життя, навіть і приятелів не відвідував. Але в своїм заповіті він записав цілий маєток для приятелів, не оставляючи синови нічого. Зате він просив приятелів, щоб вони лишили таку частину із записаного маєтку, яка їм сподобається.

Пішов син до суду із спротивом проти тестаменту, але суддя не найшов нічого, щоб міг уневажнити завіщання. Тоді запитує суддя спадкоємців, чи вони дають що синови із своїх пайків. Спадкоємці порозумілися між собою й заявили, що відступають синови по десятій частині, а по девять десятих зіставляють собі. Каже суддя: „Послідня воля розпоряджає, щоб ви відступили синови таку частину, яка вам сподобається. А вам сподобалося девять десятих частей, то кожен з вас має відступити девять десятих частей синови, а самий хай кожен з вас візьме десятину".

П. Крат.

З чогож вчитися?

(Докінчення).

Сказавши наперед, що „літературна мова наша... **не вироблена**, всупереч сказаному заявляє:

„Сьогоднішній стан наддніпрянської літературної мови надзвичайно високий, і треба відверто сказати, що в ділянці мови там (себто на Наддніпрянщині — Автор) просто чуда доконали... Наддніпрянські письменники за 15 останніх літ створили літературну мову такої великої якости, що вже тепр сміло конкурує за першенство серед культурніших славянських мов".

„За останніх 15 літ", — себто від 1918 року. Від того року до 1922 Наддніпрянщина палала у війні з большевиками, і тамошним письменникам не було часу творити „літературної мови величної якости", а від 1922 дотепер Москва „пригебльовує" українську письменницьку мову до московської, з метою створити з неї московську „говірку".

Колиж на Наддніпрянщині вже мається „величної якости" письменницька мова, то як зрозуміти оце твердження:

„Алеж нам ніхто не заступає висококультурної праці... створити показну літературну мову". З повищого уступу розуміємо, що тієї мови ще нема, коли треба її створити. Але рядком нижче, забувши, що було сказане, шановний професор проголошує:

„Така літературна мова віддавна вже є внас, — це мова нашої метрополії, — придніпрянська літературна мова"...

Відтак, ні сіло, ні пало, професор починає обвинувачувати галичан, буковинців, підкарпатців та наших американських редакторів за якесь „непоохочування", приняти для себе одної спільної соборної літературної мови":

А потім знов суперечність:

„Але треба правду сказати: більшість сучасних придністрянських письменників щиро і відкрито визнали ідею спільної літературної мови й пильнують писати по-придніпрянському... Ось уже десять літ минає, як „Діло" зрозуміло всю величезну вагу спільної літературної мови для цілого українського народу й сміло до неї прямує".

Подавши за примір редакцію „Діла", професор притискає:

„На цей же шлях мусять рішучо стати й усі наші позакрайові часописи, — на Буковині, на Підкарпатті і в Америці. А особливо ці останні: Брати робітники пера з Канади та Америки, ви робите велику кривду й шкоду рідній культурі нашій, пишучи мовою „свого села"; а правдивіше — „своєю"... Призвичайте ж свій нарід до чистої літературної мови..."

Заклик проф. Огієнка, щоб за всеукраїнську письменницьку мову взяти київський говір був добрий і в 1933 році, тай тепер він начасі. Лише мусимо тут взяти в оборону українських редакторів в Канаді та в Америці, бо з них жадному не снилося виступати проти „соборної" української мови. А в обороні галицьких та буковинських письменників тут скажемо, що вони вродились, виросли, вчились в обставинах надністрянського „нарічча" і перевчити їх на наддніпрянський говір не така легка справа. Сказано — призвичаяння друга натура. От і сам шановний професор, побувши в Галичині лише девять літ, чи галичан „здніпрянщив"; чи ні, а сам почав „галичанитися", бо в тій його „Вчімося рідної мови" подибуємо такі галичанизми: цеї, одної, одне, не зле, але, найпростіші, не є то, дві мові, цілої української мови; — тощо. З тієї статті можнаб було виписати і рядок москализмів, тай декілька полонизмів... Однак честь і слава йому за пригадання нам, що коли хочемо Соборної Української Держави, то мусимо уважати, щоб в тій державі була і „соборна" мова.

Шановний професор натискає втій статті на потребу вчитися та навчати української мови. Однак він нічого не каже, з чого навчитися та навчати. Просто відсилає нас до наддніпрянського письменства. Однак у культурних народів загал вчиться мови з **граматики, читанок та словника** академією наук, або міністерством просвіти одобрених. Письменники в тім народі теж тримаються спільної граматики та словаря, а це і дає можливість тому народові мати однакову мову.

У нас українців нажаль однаковости в мові нема, не тому, що ми не хочемо її мати, а тому, що та мовна однаковість ще в нас не встановлена. Усі наші письменники писали і пишуть мовою того села, повіту та краю, звідкіля вони вийшли. Тому в творах многих з них подибуємо різниці в граматичних формах, словах та ідіомах. Мова наддніпрянців занечищена москализмами, церковно-славянщиною та ідіомами перебраними з чужих мов, або після чужомовного зразку витвореними. На Наддніпрянщині українська мова підмішана хорватизмами ще від VI.—VI. століття, що і витворило наддніпрянський говір. Ті хорватизми в галицькім говорі наддніпрянці уважають за москализми та полонизми, а в той час москализмів у себе не добачають.

Однак не потрібно собі думати, що ще не видно кінця нашому мовному безголовю. Воно вже майже на закінченню, хоч ще треба буде доложити багато труду та гроша, щоб нарешті український загал мав з чого вчитися та вчити „соборної" української мови.

В другій половині минувшого століття українські учені Шевченко, Куліш, Драгоманів, Максимович, Антонович на Наддніпрянщині, а Наукове Товариство ім. Т. Шевченка на Західній Україні доложили багато труду зібрати томи української народної словесности. Вони збирали ту словесність, щоб мати з чого досліджувати українську народну мову в усій її широчині та глибині. В той сам час наші письменники збирали і словарі української мови; — от як словар Б. Грінченка. Однак, нажаль, і та народна словесність тай словарі і досі не були науково не використані ані для уложення української граматики, ані для такого українського словаря, як англійський „Вебстер".

Повна українська граматика на основі київського говору аж донедавна не була написана, як не була досліджена історія уркаїнської мови та створення з неї різних славянських говорів.

Правда в Галичині було видано кілька українських граматик, але вони були написані людьми, котрі самостійного наукового досвіду над українською мовою щодо граматики не переводили, а писали свої граматики взоруючись головно на латинський, церковнославянській, польській, а навіть німецькій граматиці. Тому ті граматики маловартістні.

Найбільшого труду щодо уложення української граматики доложив д-р Сімович, але його граматика не так граматика, як матеріял для граматики. Цей працьовитий учений у своїй праці замішав накупу київську мову з галицьким говором, а також за потвердження своїх правил взяв мовні форми з українських письменників, а не оперся виключно на народній словесності.

Різні читанки, які маємо для навчання української мови в наших рідних школах тим не досконалі, що вони не вложені після засади граматики київської мови. Вони будуть добрі, коли їх виправимо після повищої засади.

Щож до українського дотеперішнього письменства, то перед ним дві дороги. Або бути виправленим після київської граматики та словаря, щоб і далі його читав загал на Україні, або піти в історію українського письменства, таким як є, щоб його читав лише вузенький круг послідників українського письменства.

Професор Огієнко великий український патріот та дуже працьовита людина, і його рада, щоб ми вчилися української „соборної" письменницької мови, — це велика рада! Тай ми усі прагнемо того. Однак, як бачите, ми стали над питанням „З чого вчитися?"

Дехто каже: „Ждімо, по війні Українська Наукова Академія в Києві дасть нам і „соборну" граматику і словар. Нашаж рада, щоб на ту академію як найменше покладати надій, бо це не самостійна українська установа, а чужинецька прислужниця, котра тепер працює, як ще більше змосковщити українську мову, а не очистити її від москализмів.

Ні, нам українцям в Канаді та Америці треба самим зарадити в справі видання в чистій київсько - українській мові граматики, читанок, українського словаря „Вебстера" та українсько - англійської граматики для тутешних середних шкіл. На це створимо „Товариство Українських Мовознавців".

ТАРЗАН, ч. 1013. Невдалий плян.

Підчас цього замішання Тарзан прорізав в дні клітки отвір...

...поки він не був на стільки великий, аби пропустити його тіло.

...Та тимчасом уже направлено машину й вона підняла клітку в гору. Замісць упасти в воду...

...Тарзан упав на чердак корабля.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"